

EUSKARA ENPRESETAN: BERTAN GOXOTIK AUZOLANERA

**EL EUSKERA EN LAS EMPRESAS:
DE LA SATISFACCIÓN
PARALIZANTE AL TRABAJO EN
COMÚN**

**BASQUE LANGUAGE IN BUSINESS:
FROM PARALYSING SATISFACTION TO
COMMON WORK**

As a Working Paper, it doesn't reflect any institutional position or opinion neither of EKAI Center,
nor of its sponsors or supporting entities

EKAI Center seeks to do business with companies or governments covered in its reports. Readers should be aware that we may have a conflict of interest that could affect the objectivity of this report. Investors should consider this report as only a single factor in making their investment decision.

GARAIA INNOVATION CENTER, GOIRU 1,A2 MONDRAGON

TEL: 943250104

VITORIA-GASTEIZ 639641457

LEKEITIO 675701785

DURANGO 688819520

E-MAIL: info@ekaicenter.eu

facebook.com/EKAICentre

scribd.com/EKAICenter

Gipuzkoako Foru Aldundia
Diputación Foral de Gipuzkoa

1. Enpresak elkartzeko eta sareak osatzeko arrazoi nagusia zuzeneko edo zeharkako etekinen bat, errentagarritasun hobe bat edukitzea da, baina ez da bakarra. Elkartze hauek beste arrazoi batzuen ondorio ere izan daitezke, besteak beste:

- Lege eskakizunen erantzunez
- Eskari sozial bati erantzunez
- Barne eskari bati erantzunez

2. Esparru sozio ekonomikoak, lan ordainduak berak, eta lurralde bateko enpresa konfigurazioak gizarte horrengan duen eragina oso handia da, eta hori hizkuntza minorizatuen arlotik oso ondo ezagutzen den zerbait da, izan ere minorizazio prozesuan galtzen den lehen esparruetako bat izaten baita (arlotu publikoaren ondoren agian lehena). Areago, behin esparru sozio-ekonomikoan bizi indarra galduz gero, esparru publikoa bera baino iheskorragoa da hizkuntza gutxituarentzat, izan ere administrazioan eragina izan dezakeen ofizialtasunaren onarpenak, sarbide mugatua baitu enpresa arloan, ez bada

kontsumoarekin zerikusia duten gaietan eta produktuetan.

3. Gauzak honela bultzada politikoa oso garrantzitsua da, eta Euskal Autonomi Erkidegoan hogeitaz urterantz doa bultzada hori, bai Foru Aldundietatik, bai Jaurlaritzatik baita hainbat udaletatik ere.

4. Zoritxarrez ahulezia kongenitoa du babes honek, diru-laguntzetara mugatzen baita ia soilik. Ez dago ia bestelako politika esanguratsurik euskara lan munduan normal egiten lagunduko duenik. Horren ondorio nabarmenetakoa etortzeko dago oraindik, diru-laguntzak jaitsi ahala (azken urte honetan nabarmen gertatu den bezala), euskara planen hedadura kuantitatiboa kaltetu baitaiteke, baita esfortzua egiten jarraituko duten enpresen ahalegina ere.

5. Une honetara arteko politikak enpresen beraien borondaterengan oinarritu dira, hau da, nahi duenari diruz lagundu zuzenean dinamizazioarako beharrezkoa den dedikazioa ordaintzera eta lanerako tresnak euskalduntzeko kostua ordaintzera.

As a Working Paper, it doesn't reflect any institutional position or opinion neither of EKAI Center, nor of its sponsors or supporting entities

EKAI Center seeks to do business with companies or governments covered in its reports. Readers should be aware that we may have a conflict of interest that could affect the objectivity of this report. Investors should consider this report as only a single factor in making their investment decision.

GARAIA INNOVATION CENTER, GOIRU 1,A2 MONDRAGON

TEL: 943250104

VITORIA-GASTEIZ 639641457

LEKEITIO 675701785

DURANGO 688819520

E-MAIL: info@ekaicenter.eu

facebook.com/EKAICentre

scribd.com/EKAICenter

Gipuzkoako Foru Aldundia
Diputación Foral de Gipuzkoa

6. Hasiera batean diru-laguntza zuzen hutsak logika izan dezake, administrazioaren borondateak enpresa barruko eragile ezberdinen arteko kontsentsua lortzen lagundu baitezake. Hau da, enpresaren baitan eragile bakoitzak (sindikatu, enpresa jabe, administrari, zuzendari eta abarrek) oso jarrera ezberdina eduki dezakete euskalduntze prozesuekiko, aldekoenetik jarrera pasibo oztopatzaileetara (aurkako garbiak topatzea zailagoa da). Jaurlaritzak edo beste edozein administrazioak begi onez ikusten dituela, eta diruz laguntzen dituela adierazi ahal izateak -diru laguntzak medio- asko lagundu dezake jarrera oztopatzaile hauek moteltzen.

7. Denbora aurrera joan ahala dena den beste mota bateko politikak beharrezkoak egiten dira. Euskararen erabilera sustatzeko egitasmoak enpresetan gestionatzeko alderdi bihurtu ahala, gestio bitartekoetara eta hizkuntzara moldatu egingo dira. Sustapen politikek ere alderdi hauek kontutan hartu behar dituzte.

8. Eusko Jaurlaritzak
Hizkuntza Politikako

Sailburuordetzaren bidez Lanhitz programa abian jarri zuen. Programa horrek urtero euskararen erabilera sustatzeko egitasmoak diruz laguntzen ditu. Diru laguntza hauen bilakaera hazkorra izan zen lehen urteetan eta 2009 urtera arte (2.600.000 euro), gerora, 2011ra arte 200.000 euro gutxiago bideratu ziren, eta aurten murrizketa handia izan du, %25eko koska hain zuzen ere.

9. Diru-laguntza hauek dira bestalde euskararen erabilera sustatzeko ahalegina egiten duten enpresen zerrenda egiteko modu ia bakarra, ez baitago bestelako erregistrorik. Beste era batera esanda, enpresa hauek dira, hezkuntzakoez, euskal hedabideetakoez, administrazioez, hizkuntza aholkularitza helburua dutenez eta euskal oinarriko edo oso oinarri lokaleko beste apur batzuek aparte hizkuntzaren normalizazioan dihardutenak.

10. Lan munduaren garrantziaz lehenago ere jardun dugu, eta benetako eragin normalizatzaile bat izateko helburua euskara gehiago erabiltzeko ahalegina egiten duten enpresa kopuruak hazkorra izan beharko luke. Datuei erreparatuz gero ordea ezaugarri hauetako enpresa

As a Working Paper, it doesn't reflect any institutional position or opinion neither of EKAI Center, nor of its sponsors or supporting entities

EKAI Center seeks to do business with companies or governments covered in its reports. Readers should be aware that we may have a conflict of interest that could affect the objectivity of this report. Investors should consider this report as only a single factor in making their investment decision.

GARAIA INNOVATION CENTER, GOIRU 1,A2 MONDRAGON

TEL: 943250104

VITORIA-GASTEIZ 639641457

LEKEITIO 675701785

DURANGO 688819520

E-MAIL: info@ekaicenter.eu

facebook.com/EKAICentre

scribd.com/EKAICenter

Gipuzkoako Foru Aldundia
Diputación Foral de Gipuzkoa

kopurua gelditu egin dela
ageriko da 160 inguruan:

Urtea	Dirulaguntza jasotzen duen enpresa kopurua
2008	157
2009	164
2010	164
2011	155
2012	163

11. Gako batzuk ematen hastekotan, beharrezkoa iruditzen zaigu lehenik Lanhitz programari berari erreparatzea. Diru laguntza zuzenak ematen dira normalizazio helburu zehatzak jartzeagatik Erreferentzia Marko Estandarraren (EME) arabera, eta ekintza plan modura antolatuta¹. Beraz, euskararen normalizazioan interesa duten enpresak EMEk ezarritako txantilo baten arabera antolatu behar dituzte beren euskara planak.

¹ Euskara planaren abiatze diseinua ere diruz-laguntzen da, baina kopuruetan anekdotikoa da lerro hau.

12. EMEk hiru ardatz ezartzen ditu:

- Erakundearen irudia eta komunikazioa
- Kanpo harremanak
- Barne harremanak

13. Beste antolaketa batzuk ere posible baldin badira ere, EME oso egokia izan daiteke normalizazioaren jarduna planifikatzeko. Baina EME bera ez da aldatu sortu zenez geroztik, eta ez du enpresa bilakaeran, eta ondorioz, enpresa antolaketa, jardura komertzial, produkzio, produktu eta abarretan eboluziorako ezinbesteko diren zenbait alderdi kontutan hartzen: interakzioaz ari gara batik bat, euskara planetan jardun duten eta euskalgintzan zeresan duten enpresen arteko harremanak izango dira oraindik orain bilakaera kuantitatibo handirik izan ez duen lan arloari bultzada emango diotena, hain zuzen ere bilakaera kualitatiboa bilatuz.

14. Azkar eta agian zorrotzegi esanda, EME enpresaren jardueraren deskribapen bat da, baina sozio-ekonomian euskararen presentzian efektu

As a Working Paper, it doesn't reflect any institutional position or opinion neither of EKAI Center, nor of its sponsors or supporting entities

EKAI Center seeks to do business with companies or governments covered in its reports. Readers should be aware that we may have a conflict of interest that could affect the objectivity of this report. Investors should consider this report as only a single factor in making their investment decision.

GARAIA INNOVATION CENTER, GOIRU 1,A2 MONDRAGON

TEL: 943250104

VITORIA-GASTEIZ 639641457

LEKEITIO 675701785

DURANGO 688819520

E-MAIL: info@ekaicenter.eu

facebook.com/EKAICentre

scribd.com/EKAICenter

Gipuzkoako Foru Aldundia
Diputación Foral de Gipuzkoa

biderkatzailea bilatzeko ez du balio oraindik orain.

15. Garapen soziala eta ekonomikoa eragile sozio-ekonomikoen elkarguneak, ezagutza sareak finean, sortuz gauzatu izan da. Ezagutza sare horiek EMERen eta Lanhitzen gerizaz kanpo egin dira, enpresen beraien beharrek bultzatuta batik bat eskualde mailako sareak osatzera jo baitute. Ez da alde batera uztekoa ezta ere Soziolinguistika Klusterrak bultzatu duen Eralan egitasmoa. Lehenak ezagutza orokorra partekatzeke sortuak, eta egitasmo bateratuak sortzeko aukera eman dutenak. Bigarrena berriz euskara enpresa munduan hedatzea baino, dagoeneko euskara plana duten enpresan bertan zabaltzeko gakoak lantzen dituena.

16. Beraz berrikuntza metodologiko hauek, edo enpresa barruko jarduera esparru berri hauek ez datoz neurri politikoetatik, ekimen pribatutik baino. Zalantzarik ez dugu Lanhitzek berak ere bultzatu egin beharko lituzkeela elkargune hauek, eta esparru publikotik, bai erkidego mailakotik, baina baita Aldundietatik, eta zer esanik ez mankomunitate zein udal esparrutik euskara planen

berrikuntza metodologikoraoko eta jarduera berri eta indartsuagoetarako beharrezkoak direlako. Baina baita ere eragileen interakzioak ekarriko duelako euskara planak orain finkatu antzera duen atalase horretatik (160 enpresa inguru eta euskalgintzaren ingurukoak, zein euskal esparrukoak edo esparru oso lokalekoak) bere ahalmena igotzea.

17. Nola antolatu elkargune horiek da izatez galdera nagusia. Une honetan elkargune horiek bi ardatzen arabera dira, eta soilik euskara planak dituzten produkzio edo aholkularitza enpresak biltzen dituzte:

- Eskualde oinarriko elkarguneak, eskualde mahai tankerakoak
- Enpresa multzoen mahaiak

18. Mahai hauek, enpresen eta administrazioen ikuspegitik estrategikoak diren beste gai batzuk ez bezala (harreman sozialak, garapena, ikerketa, segurtasuna, nazioartekotzea...) iraunkortasunik eta dedikaziorik ez dute maiztasun jakin bateko bilerez gain. Beren garrantzia alde batera utzi gabe, eta beren

As a Working Paper, it doesn't reflect any institutional position or opinion neither of EKAI Center, nor of its sponsors or supporting entities

EKAI Center seeks to do business with companies or governments covered in its reports. Readers should be aware that we may have a conflict of interest that could affect the objectivity of this report. Investors should consider this report as only a single factor in making their investment decision.

GARAIA INNOVATION CENTER, GOIRU 1,A2 MONDRAGON

TEL: 943250104

VITORIA-GASTEIZ 639641457

LEKEITIO 675701785

DURANGO 688819520

E-MAIL: info@ekaicenter.eu

facebook.com/EKAICentre

scribd.com/EKAICenter

Gipuzkoako Foru Aldundia
Diputación Foral de Gipuzkoa

lanari onarpen osoa eginaz, pentsaera estrategikoa lantzeko gune egokia ez dira. Izatez, euskararen enpresa munduko bilakaera estrategikoa inon izatekotan enpresa bakoitzean lantzen da, eta apenas partekatzen da ezer. Ez da partekatzen ez informazioa 'gorde' egiten delako, baizik eta partekatze horretarako bitartekorik ez dagoelako. Enpresa bakoitza bere beharrei begira jartzen da ondorioz, eta enpresa jakin batean baino urrunagoko begirada falta da.

19. Hori enpresa aktibitatearen beste hainbat esparrutan ere gerta daiteke, baina politika publikoak ikuspegi orokorra ekartzeko pentsatuta daude -edo egon beharko lukete-, formazio eta azpiegitura beharrei erantzun ahal izateko besteak beste esate baterako.

20. Bestalde, mahaion osaeran eta bultzadan agente publikoen beharra azpimarratu ondoren, beharrezkoa da baita ere arlo sozio-ekonomikoaz ari garenean, arlo honen garapenean zerikusi zuzena duten eragile guztiak aintzat hartzea, maiztxo alde batera geratzen baitira sindikatuak, eskola profesionalak, eta agian baita hizkuntzari dagokionean garapen agentziak berak.

21. Gure ustez garapen ekonomikoan hain funtsezko izan den enpresen arteko elkarguneak sortzea, ezagutza sareak eratzea, eta horretan izan den gidaritza publikoa euskara planen arloan ere gauzatzea beharrezkoa izan daiteke, eta elkargune hauen osaera, antolatze modu, helburu, azpiegitura eta abarri buruz hitz egiten hasteko behar gorria dago.

As a Working Paper, it doesn't reflect any institutional position or opinion neither of EKAI Center, nor of its sponsors or supporting entities

EKAI Center seeks to do business with companies or governments covered in its reports. Readers should be aware that we may have a conflict of interest that could affect the objectivity of this report. Investors should consider this report as only a single factor in making their investment decision.

GARAIA INNOVATION CENTER, GOIRU 1,A2 MONDRAGON

TEL: 943250104

VITORIA-GASTEIZ 639641457

LEKEITIO 675701785

DURANGO 688819520

E-MAIL: info@ekaicenter.eu

facebook.com/EKAICentre

scribd.com/EKAICenter

Gipuzkoako Foru Aldundia
Diputación Foral de Gipuzkoa